

๑๑๕

มาตรการกำกับกิจการธนาคารพาณิชย์ : กรณีศึกษา
การกำหนดเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง
ตามมาตรฐาน BIS ของประเทศไทย

นางสาวเข็มทอง รักธรรมहरรษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๙

ISBN 974-634-519-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T16๔๑๕1๑๒

**Bank Supervision Measures : A Case Study of
Capital Fund to Risk Assets Ratio Under the
BIS Standard in Thailand**

MISS SIAMHONG RAKTHAMMAHANSA

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-519-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

มาตรการกำกับกิจการธนาคารพาณิชย์ : กรณีศึกษา
การกำหนดเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามมาตรฐาน
BIS ของประเทศไทย

โดย

นางสาว เขียมหมง รักธรรมहरรษา

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์วิชัย หิรัญวงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชิตีพันธ์ เชื้อบุญชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์วิชัย หิรัญวงศ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ท่านอง ดาศรี)

.....กรรมการ
(อาจารย์วสันต์ เทียนหอม)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชื่อหนังสือ : วิชาการธนาคารพาณิชย์ : กรณีศึกษา
การกำหนดเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามมาตรฐาน BIS ของประเทศไทย (BANK
SUPERVISION MEASURES : A CASE STUDY OF CAPITAL FUND TO RISK
ASSETS RATIO UNDER THE BIS STANDARD IN THAILAND)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ประสิทธิ์ โทวิไลกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อ.วิชัย หิรัญวงศ์, 153 หน้า ISBN 974-634-519-2

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงมาตรการกำกับกิจการธนาคารพาณิชย์ โดย
ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งมีบทบาทในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน ควบคุมการดำเนินงาน
เพื่อสร้างความมั่นคง แข็งแกร่ง ให้แก่สถาบันการเงิน รวมทั้งความปลอดภัยแก่ผู้ออม ผู้ลงทุน
มีการตรวจสอบดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้สถาบันการเงินมีพื้นฐานที่มั่นคงและความเพียงพอ
ของเงินกองทุน (Capital Adequacy) ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทางการประสงค์จะสร้างให้ได้
มาตรฐานสากล จึงได้มีการนำหลักเกณฑ์การกำหนดเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามมาตรฐาน
BIS (Bank for International Settlements) มาประยุกต์ใช้

ผลการศึกษาพบว่าเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามมาตรฐาน BIS ที่นำมาใช้ในประเศ
ไทยมีหลักการสำคัญเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนเพียงพอที่จะรองรับการขยายตัวของสินเชื่อ
และการขยายตัวทางเศรษฐกิจเงินในระยะยาว ตลอดจนสามารถในการบริหารความเสี่ยงใน
การดำเนินธุรกิจที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการก่อภาวะผูกพันในภายหลัง อันจะเป็นการเสริม
สร้างให้ธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินการไปได้อย่างมั่นคง ในยุคที่มีการแข่งขันตามกระแสโลกา
ภิวัตน์นั่นเอง ซึ่งเกณฑ์ของ BIS นี้ได้ครอบคลุมความเสี่ยงในวงกว้างกว่าเกณฑ์ที่กำหนดให้ปฏิบัติ
ที่มีอยู่เดิม รวมทั้งได้มีการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับกฎหมายธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้รัดกุม
และเหมาะสมยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิติศ.....เชื้อมหนง อภสสมทรรษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C570777 : MAJOR LAW

KEY WORD : BIS/RISK ASSETS/ADEQUACY CAPITAL

SIAMHONG RAKTHAMMAHANSA : BANK SUPERVISION MEASURES : A CASE STUDY OF CAPITAL FUND TO RISK ASSETS RATIO UNDER THE BIS STANDARD OF THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRASIT KOVILAIKOOL. CO-ADVISOR : ASSISTANT DIRECTOR WICHAI HIRUNWONG. 153 pp. ISBN 974-634-519-2

The purpose of this thesis is to study the Bank of Thailand's supervision measures concerning capital adequacy since the Bank, as the supervisory authority, needs to closely monitor the operations of financial institutions in order to safeguard the stability and soundness of the financial system. To improve the supervision and examination process, the Bank began by emphasizing on the adequacy of financial institutions' capital funds. Consequently, commercial banks adopted the BIS standard of capital adequacy modified to be appropriate for Thailand.

The study revealed that stability of the financial system would be strengthened and be more in line with the long term business expansion with the adopting of the BIS standard and also with capable management team especially for commercial banks. Hence, the writer recommended amendment of the Commercial Banking Act especially the clause pertaining to the approval from the Bank of Thailand for the appointments of banks' managerial executives.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิติ.....ไชยมงคล วิชาธรรมศาสตร์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีโอกาสสำเร็จลุล่วงได้ หากไม่ได้รับความเมตตา กรุณา และความช่วยเหลือทั้งในด้านวิชาการ กำลังใจ ความหวังดี ตลอดจนการ ให้คำปรึกษาต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณนี้ และมีความเต็มใจที่จะตอบแทนพระคุณตลอดชีวิตจะหาไม่

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล ที่ได้ให้ความเมตตากรุณาให้คำปรึกษา สละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำ กำลังใจ และความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้วยความห่วงใยอย่างยิ่ง ผู้เขียนสำนึกในพระคุณของท่านมิรู้ลืม

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วิรัช หิรัญวงศ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ต่าง ๆ และกรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้เขียนสำนึกในพระคุณของท่านมิรู้ลืม

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรพันธ์ุ เชื้อบุญชัย ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์วสันต์ เกียนหอม และอาจารย์ทำนอง ศาสตร์ คณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคำแนะนำและตรวจแก้ไขร่างวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ ผู้เขียนสำนึกในพระคุณของท่านมิรู้ลืม

นอกจากนี้ ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือเรื่องข้อมูลข่าวสาร ติดตามสารทุกข์สุกดิบ รวมทั้งความคืบหน้าในความสำเร็จ สุดท้ายนี้ขออุทิศส่วนกุศล ความดีงามทั้งหมดแด่ บิดา มารดา ผู้ล่วงลับ ส่วนข้อผิดพลาดทั้งหลาย ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	3
- ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	3
- วิธีการศึกษาวิจัย.....	3
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	3
- สมมติฐานในการศึกษาวิจัย.....	4
2 การกำกับกิจการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยก่อนนำ BIS มาใช้.....	5
- ความเป็นมาของกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับธนาคารพาณิชย์ ในประเทศไทย.....	5
- สำระสำคัญของกฎหมายธนาคารพาณิชย์.....	13
- การควบคุมดูแลธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยก่อน พระราชบัญญัติ พ.ศ. 2505.....	15
3 มาตรการกำกับกิจการธนาคารพาณิชย์ที่เป็นสากลตาม BIS และการนำ BIS มาใช้ในประเทศไทย.....	23
- ความเป็นมา.....	24
- หลักการสำคัญของ BIS เกี่ยวกับ Capital Adequacy...	26
- พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ที่เกี่ยวกับความมั่นคง.....	32
- มาตรการในการกำกับและควบคุมธนาคารพาณิชย์.....	44

สารบัญ

	หน้า
- หลักเกณฑ์การกำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ตามมาตรฐาน BIS สำหรับธนาคารพาณิชย์ไทย.....	46
- มาตรการอื่น ๆ เพื่อความมั่นคงของสถาบันการเงิน.....	50
4 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการนำมาตรการ BIS มาใช้....	60
- การเปรียบเทียบหลักการมาตรฐานของ BIS กับหลักการ BIS ของธนาคารแห่งประเทศไทย และหลักการตามพระราชบัญญัติ ธนาคารพาณิชย์เดิม.....	62
- ผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์ไทย.....	75
- การปรับตัวของธนาคารพาณิชย์ไทย.....	77
- ผลประโยชน์ที่คาดว่าไทยจะได้รับจากการนำ BIS มาใช้ใน ประเทศไทย.....	79
5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	91
เอกสารอ้างอิง.....	98
ภาคผนวก.....	103
ประวัติผู้เขียน.....	152

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย